



Mededeling nr. 29

Associatieovereenkomst tussen Europese Unie en Oekraïne

29.1 Inleiding

Volgens de kennisgeving gepubliceerd in Publicatieblad van de EU serie L nr. 321 van 5 december 2015 treedt de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne op 1 januari 2016 voorlopig en gedeeltelijk in werking.

Een van de delen die voorlopig in werking treedt betreft titel IV van de overeenkomst waarin gedurende een periode van 10 jaar of eerder - een vrijhandelszone tot stand wordt gebracht. Hierbij worden in het onderlinge handelsverkeer de douanerechten geleidelijk terug gebracht tot nul voor goederen van preferentiële oorsprong volgens de regels van Protocol 1 bij de Overeenkomst.

De Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne is op 29 mei 2014 gepubliceerd in Publicatieblad EU serie L nr. 161 van 29 mei 2014.

In deze Mededeling wordt met name ingegaan op de voorwaarden die volgens Protocol 1 in acht moeten worden genomen om in het onderlinge handelsverkeer tussen de Europese Unie (EU) en Oekraïne gebruik te kunnen maken de verlaagde- of nul rechten.

29.2 Producten

De producten waarvoor de douanerechten en de heffingen van gelijke werking geleidelijk worden terug gebracht tot nul zijn opgenomen in de lijsten die zijn opgenomen in Bijlage 1-A bij de Associatieovereenkomst.

In deze lijsten vindt u per product het derde landentarief dat van toepassing is in de EU en Oekraïne en het verlaagde of nul recht. Voor de in Aanhangsel bij Bijlage 1-A genoemde landbouwproducten gelden indicatieve tariefcontingenten. Antidumpingrechten en compenserende rechten vallen buiten de definitie van douanerechten en heffingen van gelijke werking.

Voor gebruikte kleding en soortgelijke producten van oorsprong uit de EU geldt een speciale voorziening waarbij de douanerechten jaarlijks trapsgewijs in Oekraïne worden verlaagd tot nul in een periode van 5 jaar volgens de voorwaarden die zijn opgenomen in bijlage I-B bij de Associatieovereenkomst. Tegelijk met de jaarlijkse verlaging voert Oekraïne per kilogram netto gewicht vastgestelde invoerprijs in Euro's in waarbij het derde landentarief van toepassing is indien de waarde van de producten onder een niveau ligt beneden de invoerprijs.

Voor (nieuwe en gebruikte) personenauto's van tariefpost 8703 van oorsprong uit de EU kan Oekraïne gedurende een periode 15 jaar onder voorwaarden vrijwaringsmaatregelen treffen in de vorm van verhoogde douanerechten indien de invoer uit de EU op zodanig wijze is toegenomen dat daardoor schade ontstaat voor de automobiellindustrie in Oekraïne.

29.3 Oorsprongsregels

Om gebruik te kunnen maken van de verlaagde- of nul rechten (preferentie) moeten de oorsprongsregels en de procedures in acht worden genomen die zijn opgenomen in Protocol 1 bij de Associatieovereenkomst.

De regels houden o.a. in dat de producten als van preferentiële oorsprong worden aangemerkt als zij volledig (geheel en al) zijn verkregen volgens de bepalingen van artikel 5 of - indien zij niet volledig zijn verkregen - een toereikende bewerking hebben ondergaan volgens de oorsprongscriteria die zijn vastgesteld in bijlage II bij Protocol 1 (artikel 6).

29.4 Tolerantiereg

Zoals ook in de oorsprongsprotocollen bij andere vrijhandels-overeenkomsten is voorzien, bevat artikel 5, lid 2 een tolerantie-regel die het toestaat dat bij de vervaardiging van een product een surplus van 10% aan extra derde landenmaterialen mag worden gebruikt gerelateerd aan de prijs af fabriek van het eindproduct. Hierbij geldt de beperking dat hierdoor een eventuele percentage-regel in bijlage II niet wordt overschreden.

Textiel en textielproducten zijn uitgesloten van de tolerantieregel. De tolerantieregel is evenmin niet van toepassing indien - volgens de lijstregel in bijlage II - gebruik moet worden gemaakt van volledig verkregen materialen om een product als van oorsprong te kunnen aanmerken.

29.5 Bilaterale cumulatie

Evenals in de oorsprongsprotocollen behorende bij de vrijhandels-overeenkomsten die de EU met andere landen heeft gesloten, voorziet artikel 3 en 4 van Protocol 1 in bilaterale cumulatie. Dit houdt dat producten van oorsprong uit de EU in Oekraïne verder kunnen bewerkt en daardoor ze automatisch de oorsprong Oekraïne verkrijgen voor zover de aldaar bewerkingen verder gaan dan de zogenaamde minimale – of ontoereikende – bewerkingen. Voor bewerkingen in de EU van producten van oorsprong uit de Oekraïne geldt hetzelfde.

De minimale bewerkingen zijn opgesomd in artikel 7. De opsomming komt inhoudelijk overeen met de teksten in de oorsprongsprotocollen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten. Diagonale cumulatie met andere landen - zoals met Zwitserland dat op 1 juni 2012 met Oekraïne een vrijhandelsovereenkomst heeft gesloten - is niet toegestaan.

29.6 Territorialiteitsbeginsel

Volgens artikel 12 van Protocol 1 mogen goederen van oorsprong uit de EU of Oekraïne niet tussentijds worden bewerkt in een derde land. Evenals in alle oorsprongsprotocollen is het echter toegestaan dat goederen niettemin mogen worden geëxporteerd naar een derde land. Voorwaarde hierbij is dat ten behoeve van de douane-autoriteiten wordt aangetoond dat de goederen bij wederinvoer dezelfde goederen (terugkerende goederen) zijn als goederen die eerder werden uitgevoerd en de goederen tijdens hun verblijf in het derde land geen andere bewerkingen hebben ondergaan dan die ter behoud van de goede staat.

Indien bewerkingen hebben plaatsgevonden in het derde land is dit toegestaan voor zover de goederen tijdelijk zijn uitgevoerd onder de regeling passieve veredeling en ten genoegen van de douaneautoriteiten wordt aangetoond dat weer ingevoerde goederen verkregen zijn uit de eerder uitgevoerde goederen van oorsprong en niet meer dan 10% van de totale waarde van de prijs af fabriek is toegevoegd. Onder 'totale toegevoegde waarde' wordt verstaan alle kosten die buiten de EU of Oekraïne ontstaan met inbegrip van de waarde van de in het derde land in het product verwerkte materialen niet van oorsprong.

Bewerkingen in een derde land zijn niet toegestaan indien het textielproducten betreft en wanneer voor het product volgens de lijstregels in Bijlage II bij Protocol 1 een percentageregeling van toepassing is of al is gebruik gemaakt van de 10% tolerantie (zie paragraaf 29. 4).

29.7 Rechtstreeks vervoer (non-manipulatie clause)

Artikel 13 van Protocol 1 stelt de gebruikelijke voorwaarden met betrekking tot de voorwaarde van rechtstreeks vervoer. Goederen moeten rechtstreeks worden vervoerd tussen de EU en Oekraïne v.v. Indien tijdens het vervoer een derde land wordt aangedaan is dit toegestaan mits de goederen onder douanetoezicht zijn gebleven en aldaar geen andere be- of verwerkingen hebben ondergaan dan lossen en laden. (non-manipulatie clause) Behandelingen ter behoud van de goede staat zijn toegestaan. Het bewijs dat aan deze voorwaarden is voldaan moet op verzoek van de Douane bij invoer op de gebruikelijke wijze door de importeur worden geleverd. Zendingen mogen gedurende het verblijf in het derde land niet worden gesplitst.

29.8 No draw back-bepaling

Artikel 15 van Protocol 1 bevat de no draw back bepaling (verbod op teruggaaf of vrijstelling van douanerechten) die er op is gericht dat derde landen materialen - die bij de vervaardiging van een product worden gebruikt - in het vrije verkeer zijn gebracht op het moment dat bij export van het product van oorsprong een preferentieel oorsprongsbewijs wordt afgegeven. Dit betekent dat voor goederen die zijn ingevoerd onder een schorsingsregeling moet worden afgezien van de bij invoer genoten vrijstelling van douanerechten.

29.9 Boekhoudkundige scheiding

Artikel 21 van Protocol 1 stelt dat identieke – en onderling verwisselbare – materialen van oorsprong en niet van oorsprong fysiek gescheiden moeten worden opgeslagen.

Boekhoudkundige (of administratieve) scheiding is evenwel ook mogelijk onder de gebruikelijke voorwaarden mits daaruit komt vast te staan dat bij de vervaardiging van een product in een bepaalde periode (bijv. een boekjaar) niet meer materialen niet van oorsprong zijn gebruikt dan het geval zou zijn geweest indien de goederen wel fysiek waren gescheiden. Deze tekst verschilt inhoudelijk niet met de teksten in de oorsprongsprotocollen bij de andere vrijhandelsovereenkomsten die ook voorzien in boekhoudkundige scheiding.

29.10 Oorsprongsbewijzen

Om bij invoer gebruik te kunnen maken van preferentie moet de oorsprong van de goederen worden aangetoond door middel van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 of een oorsprongsverklaring (factuurverklaring).

Certificaten inzake goederenverkeer EUR. 1 worden afgegeven door de douaneautoriteiten in de EU en Oekraïne (artikel 17). Voor Oekraïne is de betrokkenheid van de Douane bij het afgeven van certificaten EUR.1 nieuw: onder de autonome preferentiële regelingen worden certificaten namelijk afgegeven door de Oekraïense Chamber of Commerce and Industry.

Certificaten EUR.1 kunnen bij wijze van uitzondering worden afgegeven na de export van de goederen. In vak 7 van het certificaat wordt dan de volgende vermelding geplaatst: 'issued retrospectively'. Indien een afgegeven certificaat verloren is gegaan kan op verzoek van de exporteur door de Douane een duplicaat worden afgegeven. In vak 7 wordt dan de volgende vermelding geplaatst: 'Duplicate'.

Oorsprongsverklaringen kunnen door de exporteur worden opgesteld indien de waarde van de in de zending opgenomen producten van oorsprong niet meer bedraagt dan € 6.000. Voor de export van zendingen met een hogere waarde dient de exporteur in het bezit te zijn van een vergunning Toegelaten Exporteur.

De oorsprongsverklaring kan worden gesteld op de factuur of een ander door de exporteur opgemaakt commercieel document zoals de pakbon of de afleveringsbon (delivery note). De oorsprongsverklaring kan worden gesteld in een van de 23 officiële talen van de EU of in het Oekraïens. Hierna de tekst in het Engels voor bijvoorbeeld goederen van oorsprong uit Oekraïne:

'The exporter of the products covered by this document (customs authorisation no ...) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of UA preferential origin'

Oorsprongsbewijzen hebben een geldigheidsduur van 4 maanden. Binnen deze termijn moeten zij worden gebruikt bij invoer in het land van bestemming (artikel 24).

Nederlandse vergunninghouders Toegelaten Exporteurs kunnen een oorsprongsverklaring stellen voor goederen van EU oorsprong die vanaf 1 januari 2016 naar Oekraïne worden geëxporteerd.

29.11 Bewaren bewijsstukken

In artikel 29 van Protocol 1 is het bewaren van bewijsstukken geregeld. Deze regeling wijkt niet af van de in de protocollen bij andere vrijhandelsovereenkomsten gebedingde termijn van 3 jaar. Exporteurs moeten een kopie van de afgegeven oorsprongsverklaringen 3 jaar bewaren. Hetzelfde geldt voor de daaraan ten grondslag liggende bewijsstukken. Nederlandse aangevers/importeurs moeten de bij invoer gebruikte **originele** bewijsstukken 7 jaar bewaren.

29.12 Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze mededeling vragen heeft, kunt u via de helpdesk contact op nemen met het Landelijk Oorsprong Team van Douane Nijmegen.

E-mail: helpdesk.oorsprongszaken@belastingdienst.nl